

Warszawa, dnia 06 lipca 2010 r.

MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

PB-pb-070- 19 /10 (jh-~~MLB~~)

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 6.07.2010.

nr 3686 podpis *Borusewicz*

Kwieciak
SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 7.07.10.
nr 5242 podpis *M*

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu Rzeczypospolitej
Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

W nawiązaniu do pisma z dnia 10 czerwca 2010 r., znak: BPS/DSK-043-2776/10, przy którym przekazane zostały wspólne oświadczenia Panów Senatorów Grzegorza Wojciechowskiego oraz Zdzisława Pupy złożone podczas 56. posiedzenia Senatu RP w dniu 28 maja 2010 r., dotyczące wsparcia specjalnego dla producentów surowca tytoniowego oraz nieprawidłowości na rynku środków ochrony roślin, uprzejmie przekazuję Panu Marszałkowi następujące wyjaśnienia.

W odniesieniu do wsparcia specjalnego dla producentów tytoniu należy przypomnieć, że w wyniku zakończonego w listopadzie 2008 r. przeglądu Wspólnej Polityki Rolnej (ang. *Health Check*), nowe państwa członkowskie, począwszy od roku 2010, uzyskały możliwość wprowadzenia wsparcia specjalnego przewidzianego w art. 68 rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009, m.in. w celu wspierania wrażliwych sektorów produkcji rolnej. Finansowanie wsparcia specjalnego odbywa się poprzez stosowne obniżenie całkowitej krajowej koperty finansowej, a więc w przypadku Polski, koperty przeznaczonej na jednolitą płatność obszarową (SAPS), co oznacza przesunięcie środków finansowych z Jednolitej Płatności Obszarowej na rzecz wybranych działań w ramach art. 68. Jednocześnie państwa członkowskie otrzymały dodatkowe środki na realizację tzw. nowych wyzwań, które zasiliły koperty krajowe.

W ramach tego działania Polska otrzymała około 90 mln euro na lata 2010 - 2012, czyli ok. 30 mln euro rocznie.

Dodatkowe środki, które zasiły krajową kopertę finansową dały szansę na wsparcie najbardziej wrażliwych sektorów produkcji rolnej bez konieczności redukcji koperty krajowej, a więc w sposób nieodczuwalny przez rolników z pozostałych sektorów (brak obniżenia stawki jednolitej płatności obszarowej). Dlatego też początkowo Polska na realizację wsparcia w ramach art. 68 zamierzała przeznaczyć jedynie dodatkowe środki, czyli ok. 30 mln euro rocznie. Podejście to wymagało zatem określenia szczególnie priorytetowych działań. Jednocześnie, projektując programy wykorzystania środków na wsparcie specjalne, należało zwrócić uwagę na sektory szczególnie wrażliwe pod względem ekonomicznym i środowiskowym, ponieważ takie wymagania dyktowały przywołane przepisy wspólnotowe. Mając na uwadze powyższe, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi podjął decyzję o wspieraniu małych gospodarstw, w których utrzymywane są krowy i owce, położonych na terenach wrażliwych pod względem ekonomicznym i środowiskowym (wybrane województwa) oraz rolników uprawiających rośliny strączkowe oraz motylkowe drobnonasienne na terenie całej Polski.

Wśród mechanizmów wsparcia specjalnego realizowanych od 2010 roku nie znalazł się program wsparcia plantatorów tytoniu, pomimo że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przygotowało założenia stosownego programu oraz podejmowało działania zmierzające do jego wdrożenia.

Zgodnie z procedurą uruchamiania wsparcia specjalnego w poszczególnych państwach członkowskich, założenia mechanizmów wsparcia należało przedstawić Komisji Europejskiej w celach informacyjnych do dnia 1 sierpnia roku poprzedzającego rok, w którym planowane jest uruchomienie wsparcia. Stosowny dokument (*Programy działań realizowanych w Polsce w ramach wsparcia specjalnego przewidzianego w art. 68 rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009*) został przesłany KE w dniu 28 lipca 2009 r. W dokumencie tym nie uwzględniono wsparcia dla producentów surowca tytoniowego ze względu na to, że w ocenie Ministerstwa nie było podstaw dla twierdzenia, że sytuacja w tym sektorze w wyniku reformy WPR (przewidującej całkowite oddzielenie od produkcji płatności do tytoniu począwszy od 2010 r.) pogorszy się, zwłaszcza, że nastąpił wzrost zainteresowania krajowym surowcem, ceny ustabilizowały się, a przetwórcy poczynili istotne inwestycje na terenie Polski.

Stanowisko w tej sprawie uległo zmianie po uzyskaniu informacji o tym, że trzy kraje członkowskie, tj. Hiszpania, Włochy i Węgry, planują wesprzeć plantatorów tytoniu środkami dostępnymi w ramach wsparcia specjalnego. W celu zniwelowania ewentualnych niekorzystnych efektów dla krajowych producentów, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przygotowało stosowną korektę *Programu działań realizowanych w Polsce w ramach wsparcia specjalnego przewidzianego w art. 68 rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009*, która została przekazana Komisji Europejskiej w dniu 26 sierpnia 2009 r. Przedstawiony w korekcie program wsparcia specjalnego dla plantatorów tytoniu zakładał realizację tzw. płatności do upraw pracochłonnych skierowanej do plantatorów tytoniu, którzy utrzymują pracochłonne kierunki produkcji na powierzchni nie większej niż powierzchnia odpowiadająca dotychczasowej powierzchni uprawy tytoniu. Takie rozwiązanie przyczyniłoby się do stworzenia dla dotychczasowych producentów tytoniu dogodnych warunków zmiany kierunku produkcji rolnej.

Komisja Europejska odrzuciła jednak możliwość wdrożenia przedmiotowego działania zwracając uwagę, że po 1 sierpnia 2009 r. polska administracja nie może powziąć decyzji dotyczącej uzupełnienia programu wsparcia na 2010 r. W stosownym piśmie Pani Komisarz Mariann Fischer Boel poinformowała również, że program wsparcia dla sektora tytoniowego w kształcie zaproponowanym przez Polskę budzi zastrzeżenia co do jego zgodności z przepisami art. 68 rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009 oraz, że program nie może być w tej sytuacji zaakceptowany. Jednym z argumentów przedstawionych przez Panią Komisarz było to, że oddzielenie wsparcia od produkcji nie może być uznane za restrukturyzację sektora tytoniowego. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie podziela jednak takiej opinii. Pogląd ten nie uwzględnia bowiem podstawowego celu przedmiotowego programu, jakim było stworzenie producentom surowca tytoniowego korzystnych warunków zmiany kierunku produkcji rolnej. Jednocześnie ograniczenie wsparcia jedynie do upraw pracochłonnych miało na celu zabezpieczenie przed przyznawaniem stosunkowo wysokich płatności (do 3,5 tys. euro/ha) do upraw o znacznie niższym zaangażowaniu siły roboczej niż miało to miejsce dotychczas. Warto podkreślić również, że program przygotowany przez Węgry w zakresie wsparcia dla sektora tytoniu, opierający się na podobnych założeniach i realizowany w takiej samej postaci, uzyskał akceptację Komisji Europejskiej.

Mając powyższe na uwadze, w dniu 12 lutego 2010 r. skierowano do Pana Daciana Cioloș'a – Komisarza ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich pismo

dotyczące ponownego rozpatrzenia wniosku o zaakceptowanie polskiego programu wsparcia specjalnego dla tego sektora w celu uruchomienia przedmiotowego wsparcia w 2010 r.

W dniu 30 marca 2010 r. Komisarz Ciołoś wystosował do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi swoją odpowiedź w tej sprawie, w której przyznał, że argumentacja przedstawiona przez jego poprzedniczkę, Panią Komisarz Boel, w zakresie niezgodności przygotowanego przez Polskę programu wsparcia dla producentów tytoniu z przepisami art. 68, nie przesądziła o jego odrzuceniu. Oznacza to, że przygotowany przez Ministerstwo program wsparcia dla tego sektora nie zawierał błędów merytorycznych i mógłby zostać zaakceptowany po doprecyzowaniu niektórych jego elementów podczas dwustronnych konsultacji. Rzeczywistym powodem odrzucenia wniosku o uruchomienie wsparcia specjalnego dla plantatorów tytoniu okazało się przekroczenie terminu na jego zgłoszenie.

Pomimo odmowy Komisji Europejskiej co do możliwości wdrożenia programu wsparcia specjalnego w sektorze tytoniu od 2010 r. Ministerstwo, mając na uwadze trudną sytuację w jakiej znaleźli się polscy plantatorzy tytoniu, kontynuuje działania zmierzające do uruchomienia przedmiotowego wsparcia od 2011 roku. W chwili obecnej trwają prace nad przygotowaniem nowego mechanizmu wsparcia specjalnego dla tego sektora. W odróżnieniu od poprzedniego mechanizmu będzie to program ukierunkowany na poprawę jakości produkowanego w Polsce surowca. Prace nad programem toczą się przy pełnym współudziale zainteresowanych stron, a więc związków plantatorów tytoniu oraz przetwórców. Założenia programu zostaną przedstawione KE w odpowiednim czasie, tj. przed dniem 1 sierpnia 2010 roku.

Odnosząc się natomiast do poruszonych przez Panów Senatorów kwestii związanych z nieprawidłowościami na rynku środków ochrony roślin, pragnę wyjaśnić, co następuje.

Nadzór nad obrotem środkami ochrony roślin na mocy ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 849, z późn. zm.) sprawuje Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Każdego roku przeprowadzane jest około 7 000 kontroli punktów sprzedaży środków ochrony roślin. W 2009 r. w rezultacie wykazanych podczas kontroli nieprawidłowości, inspektorzy wydali 588 zaleceń pokontrolnych, 86 mandatów karnych, 44 decyzje o nałożeniu opłaty sankcyjnej, 91 decyzji o wycofaniu środków ochrony roślin z obrotu (najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to brak aktualnej etykiety –

instrukcji stosowania, oferowanie środków przeterminowanych, wprowadzanie środków do obrotu bez wymaganego zezwolenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi).

W ramach nadzoru nad obrotem środkami ochrony roślin Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa prowadzi badania jakości środków ochrony roślin. Realizacja tego zadania ma na celu sprawdzenie spełnienia przez producentów środków ochrony roślin wymogów jakościowych zatwierdzonych w procesie rejestracji. Pobieranie próbek środków do badań odbywa się w oparciu o harmonogram opracowany przez Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Obejmuje on badanie próbek kontrolnych, jak również interwencyjnych, pobieranych w wyniku zgłoszeń o niewłaściwej skuteczności środka.

W ramach prowadzonego nadzoru w tym zakresie każdego roku pobieranych jest około 350 próbek środków ochrony roślin, których badanie przeprowadzane jest w Instytucie Ochrony Roślin PIB Oddział Sośnicowice. Z przeprowadzonych analiz wynika, że jakość środków ochrony roślin pobieranych z punktów obrotu uprawnionych do prowadzenia takiej działalności, jest dobra, natomiast niewątpliwie problemem są podrobione środki ochrony roślin, stwierdzane głównie poza legalną siecią dystrybucji.

W bieżącym roku (do dnia 22 czerwca 2010 r.) dostarczono do badań laboratoryjnych 38 próbek kontrolnych oraz 19 próbek interwencyjnych. W grupie próbek kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości, natomiast w próbkach pobranych interwencyjnie 90% wyników wskazało na znaczne odstępstwa, co w efekcie skutkowało wydaniem 17 atestów negatywnych.

Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono trzy przypadki sfalszowania środków ochrony roślin oraz dwa przypadki odstępstw od wymagań jakości, które wynikały z wadliwego procesu produkcji środka. Partie środków ochrony roślin, które otrzymały negatywne atesty analityczne, zostały, na mocy decyzji administracyjnych, wycofane z obrotu. Ponadto o przypadkach wykrycia sfalszowanego środka każdorazowo powiadomione zostały organy ścigania.

Jednocześnie chciałbym zaznaczyć, iż mając na uwadze wagę problemu reklamacji środków ochrony roślin, w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 maja 2008 r. *w sprawie szczegółowych wymagań dla jednostek organizacyjnych prowadzących szkolenia w zakresie obrotu, konfekcjonowania lub stosowania środków ochrony roślin, programów tych szkoleń oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu szkolenia* (Dz. U. Nr 105, poz. 671, z późn. zm.),

w programach szkoleń w tym zakresie znajdują się zagadnienia dotyczące postępowania w przypadku reklamacji środków ochrony roślin. Zatem osoby, które ukończyły szkolenie w zakresie stosowania środków ochrony roślin i posiadają aktualne zaświadczenie o ukończeniu tego szkolenia, wykonujące zabiegi przy użyciu środków ochrony roślin w produkcji rolnej i leśnictwie są informowane o sposobie postępowania w przypadku reklamacji środków ochrony roślin. Jednocześnie przeprowadzona została przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa przy wsparciu Polskiego Stowarzyszenia Ochrony Roślin kampania pt. *Falszowanie i inne problemy w obrocie środkami ochrony roślin* mająca na celu przeciwdziałanie procederowi fałszowania środków ochrony roślin.

Odnosząc się do przypadków wskazanych w oświadczeniu złożonym przez Panów Senatorów, uprzejmie informuję, iż faktycznie w bieżącym roku odnotowano na terenie województw łódzkiego, mazowieckiego i lubelskiego przypadki uszkodzeń upraw sadowniczych w wyniku zastosowania insektycydu zanieczyszczonego domieszką herbicydu. Dotyczyło to środka ochrony roślin Talstar 100 EC. W wyniku zgłoszeń producentów rolnych w przedmiotowej sprawie zostało przeprowadzone postępowanie wyjaśniające, w trakcie którego pobrano interwencyjną próbkę kwestionowanego środka ochrony roślin. Badania laboratoryjne wykazały, że środek ten zawierał substancję o działaniu chwastobójczym. Z wyjaśnień uzyskanych w tej sprawie od podmiotu wprowadzającego do obrotu przedmiotowy środek ochrony roślin - F&N Agro Polska Sp. z o.o., wynika, że wskazana nieprawidłowość dotyczy środka Talstar 100 EC o numerze partii B911-005 i dacie produkcji 01.12.2009 r., sprzedawanego w opakowaniach 0,5 i 5 - litrowych. Ponadto Spółka poinformowała, że w dniu 17 maja 2010 r. skierowała pismo do dystrybutorów kwestionowanej partii środka ochrony roślin z prośbą o zwrot wadliwego produktu. W wyniku podjętych działań wycofano z rynku 3 338,5 litrów wyżej wymienionego środka. Niezależnie od powyższych działań Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa, mając na uwadze zagrożenie jakie wiąże się z zastosowaniem kwestionowanego produktu, podjęła dodatkowe działania mające na celu wycofanie wadliwej partii środka ochrony roślin z obrotu i stosowania.

Biorąc pod uwagę istotność przedstawionego w oświadczeniu Panów Senatorów problemu nieodpowiedniego działania środków ochrony roślin, w szczególności fungicydu Delan, Główny Inspektorat zebrał od wszystkich wojewódzkich inspektoratów ochrony roślin i nasiennictwa dane dotyczące zgłoszeń w tym zakresie. Z uzyskanych informacji wynika, że dotychczas żaden

z wojewódzkich inspektoratów nie został powiadomiony ani o problemie podrabiania ww. środka ochrony roślin, ani też o braku skuteczności jego działania. Mając jednak na uwadze przekazane informacje, zalecono przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego w przedmiotowej sprawie, w tym pobranie próbek kwestionowanego środka do badań laboratoryjnych.

Jednocześnie pragnę poinformować, iż w bieżącym roku odnotowano również pojedyncze przypadki nieskutecznego zadziałania niektórych herbicydów. Wojewódzkie inspektoraty ochrony roślin i nasiennictwa prowadzą w przedmiotowych sprawach postępowania wyjaśniające.

W odniesieniu do przedstawionego postulatu udzielania pomocy poszkodowanym rolnikom wskutek nieodpowiedniej jakości środków ochrony roślin uprzejmie informuję, że w każdym zgłoszonym przypadku braku skuteczności działania środka ochrony roślin Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa przeprowadzi postępowanie wyjaśniające.

W ramach tego postępowania prowadzone są kontrole interwencyjne (celem obiektywnego ustalenia stanu faktycznego), w ramach których możliwe jest pobranie próby części roślin, płodów rolnych, gleby lub resztek cieczy roboczej na badanie zawartości pozostałości środków ochrony roślin oraz pobieranie próbek do badań jakości środków ochrony roślin w odniesieniu do parametrów określonych w procesie rejestracji. Z przeprowadzonych czynności i ustaleń kontrolnych sporządzany jest protokół, w co najmniej dwóch egzemplarzach, z którego w sposób prosty i jasny wynika, kto, kiedy, gdzie i jakich czynności dokonał, co i w jaki sposób w wyniku tych czynności ustalono, z zachowaniem zasad rzetelności i obiektywizmu. Protokół z kontroli może być wykorzystywany również w dalszych czynnościach procesowych.

Pragnę poinformować również, iż mając na uwadze napływające informacje o występujących nieprawidłowościach oraz zwiększoną liczbę wykonywanych zabiegów w związku z panującymi warunkami atmosferycznymi, zalecono Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa zintensyfikowanie działań kontrolnych w zakresie obrotu i stosowania środków ochrony roślin.

Z poważaniem

Z up. Ministru Rolnictwa i Rozwoju Wsi
PODSEKRETAŃ STANU
Artur Ławoniczak

